

LO CRITIC DE LA PATRIA.

SETMANARI TRADICIONALISTA ILUSTRAT.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

BARCELONA, 6 mesos.	3	pesetas.
PROVINCIAS, 6 »	3.75	»
» Un any.	7.50	»

ULTRAMAR Y EXTRANJER.

Un any. 15 pesetas.

NÚMERO CORRENT: 10 CÉNTIMS.

ADMINISTRACIÓ:

PALLA, 31, LLIBRERÍA

LA PROPAGANDA CATALANA

25 exemplars: 2 pesetas.

NÚMERO ATRASSAT: 15 CÉNTIMS.

o Sr. Comte de Caserta Don Alfons de Borbon y Austria, fill de Sa Majestat Don Fernando II, Rey de las dos Sicilias, y de Sa Majestat la Reina Donya María Teresa de Austria, nasqué '1 28 de Mars de 1841.

Va rebre l'educació militar en Nápols, ingressant en lo cos d'Artillería, que va servir hasta l'empleo de Coronel. Formá part de la comissió científica-militar pera l'exámen y construcció dels canons ratllats. Va fer la campanya del Voltorno y Garigliano, prenent part molt activa en quasi totes las batallas que 's donaren aixís com en lo celeberrim siti de Gaeta, en quals jornadas merequé entre altres distincions la creu llorejada de Sant Fernando d'Espanya, la llorejada de la ordre militar de Nápols, la de María Teresa d'Austria, y la de Sant Jordi de Russia; habent sigut citat en la ordre general del exércit y guanyant sos empleos desde Comandant á Coronel en lo camp de batalla.

L'any 1867, quant la revolució invadí 'ls estats Pontificis, va servir en los exércits del Papa com á Coronel d'Artillería á las ordres del Ministre de la Guerra, trobant-se en la célebre batalla de Mentana, per lo qual fou condecorat per Sa Santetat ab la creu militar de la ordre de Cristo. En 1870 assistí á la defensa de Roma.

En 1873 passá á Espanya pera pendrer part en la campanya carlista; ingressá en l'Exércit del Norte, com á Coronel d'Artillería, confiántseli poch temps després lo mando de las baterias que operaban en Guipúscoa, sent ascendit á Brigadier pels serveys allí donats. Ab aquest empleo fou destinat á la divisió castellana.

Inmediatament després de la ba-

DON ALFONS DE BORBON Y AUSTRIA

COMTE DE CASERTA

talla de Zumelzu se l'encarregá del mando de la divisió alavesa. En aquesta situació contingué victoriosament, en diferents ocasions, al enemich molt superior en número; y quant aquést concentrá sas forsas en Navarra fou cridat ab la seva divisió á las ordres del General Jefe de E. M. G.

Reforsat l'enemich en Guipúscoa fou enviat allí S. A. ab una brigada de sa divisió, com Jefe d'operacions en aquella provincia, d'ahont torná á Navarra després de la batalla de Sant Marcos, prenent part en la de Lumbier, per qual fet d'armas fou ascendit á Mariscal de Camp.

Al final de la guerra, Sa Altesa acceptá 'l càrrech de General Jefe de E. M. G.

Quant lo General Martinez Campos intentá y portá á cap l'inconcebible y descabellat moviment per la Regata de Zubiri, convocá y reuní un consell de Oficiais Generals en que expressada la situació y escoltat lo Consell, doná la ordre al Comandant general de la plassa d'Estella, General Lerga, pera que secundat pél Major General d'Enginyers, Brigadier Villar, defensés Estella y son camp atrinxerant á tota costa, segú com estava de que la importancia de sas posicions y defensas li había de permetrer operar ventatjosament dins y fora de la seva zona passant immediament al Baztán ab las forsas necessarias pera combatre al General Martinez Campos.

Poch després, convensut Sa Altesa de la facilitat ab que podía combatre ventatjosament al General Martinez Campos, prop de Vera, ordená la concentració de las forsas que jutjaba necessarias, prenent personalment lo mando dels tres batallons que flanquejaban al enemich, ab los quals arribá á la hora y siti convinguts.

Terminada la guerra S. A. 's dirigí á Fransa, y avuy resideix en Cannes ab la seva familia.

ACTE IMPONENT.

Gran, magestuós, imponent fou l'acte realitzat lo dia 27, pels tradicionalistas de aquesta capital. Dadas per D. Felip de Sabater las oportunas disposicions pera celebrar honras fúnebres en sufragi dels germans nostres morts en la última campanya en defensa dels sagrats principis que simbolisa nostra bandera ab los expressius lemas de Deu, Patria y Rey, units en santa concordia de pensament y acció se veigeren á pregar en la iglesia de Ntra. Sra. de la Mercé de aquesta ciutat, totas las clases socials. Allí 's veyá l'element eclesiástich, civil y militar; allí representacions de la premsa; allí l'aristocracia y l'humil obrer, tots en una paraula, s'arrodillaban impulsats per los mateixos sentiments y pregaban ab profund respecte, per aquells héroes pera qui eran res las penalitats de la guerra, derramar sa sanch, y morir, si ab sas penas, ab sa sanch, y ab sa mort podian alcansar ó al menos contribuir al triunfo de la societat cristiana sobre la societat herética, lliberal, satánica, que ab sa funesta baba inficionaba tots los àmbits de la península espanyola.

Als que creuen que lo partit carlista está desunit y que certas qüestions personals trascendeixen ó afectan als principis, poden veurers desenganyats ab la consideració del acte realitzat á que fem referencia. La gran Comunió carlista gosa, especialment en Catalunya, de una vitalitat de que cap partit lliberal jamay podrá donar probas. S'anuncian ab poch temps de anticipació las honras fúnebres que debían celebrarse, y á pesar del poch temps y de ser en dia en que cada hu te sas respectivas ocupacions per ser de treball, s'omple 'l temple de personas de totas classes y d'un mateix pensar.

Magestuós fou l'acte.

La capella de música y escolanía dirigidas per lo reputat mestre Sr. Frígola, executaren ab molt acert y bon gust la Misa de Requiem composta per dit senyor. Celebrá lo Reverent D. Jaume Escoda, rector de Villalba, y foren assistents los Revnts. Segret, Pou y Casas, tots tradicionalistas y tots admiradors dels héroes que veigeren morir en los camps de batalla, á qui donaban los auxillis que incumbeixen á son sagrat ministeri.

Ocupaban lloch preferent en lo dels senyors D. Felip de Sabater, Delegat de D. Carlos, en Catalunya; lo director del *Correo Catalan* D. Lluís M.ª de Llauder; lo Revnt. Dr. don Jaume Cararach é Iborra; lo brigadier D. Manel Vilageliu; D. Joseph de Palau y de Huguet, director del *Dogma y Razon*; D. Miquel Marcet del *Intrínquis*, y nostre Director, D. Francisco de P. Oller.

Hi havia també representants de associacions católicas, entre 'ls que recordém haber vist á D. Jaume Puig, pel *Círcol Católich Popular* y D. Joan Manel Fors de Oliver pel *Foment Católich*. També veigeren al Sr. Duch de Solferino, al conegut escriptor y col·laborador nostre, señor Capella y altres personas que ara no recordém. Lo dol de las senyoras era presidit per la Excelentíssima Sra. Duquesa de Solferino, donya Concepció Martínez de Arizala y de Sabater de

Bobadilla, donya Concepció de Bobadilla, donya Josefa de Cuenca de Fors, donya Carolina de Cejuela y sa senyora filla. Ocupaban la taula petitoria las senyoretas donya Petra y donya Victoria Feliu y donya Carme y donya María Fors y de Cuenca. La concurrencia, que fou numerosíssima estava composta de individus de la noblesa, del exèrcit, del comerç, de la industria y de la classe obrera.

Tres cosas capitals se veigeren en l'acte que s'realisá; desitj de complaure al Sr. Duch de Madrid, bona disciplina dels tradicionalistas catalans, santa concordia de pensament y acció y lo desarrollo que pren la cada dia més ferma Comunió carlista.

Parin la llengua los que diuen que 'l tradicionalisme pert terreno ó que es mort, y confessin que sols exuberancia de vida pot fer que en un dia en que las ocupacions retenen á tothóm, s'ompli 'l temple de gom á gom pera demanar á Deu lo descans de las ánimas de tans héroes sacrificats en aras de la patria. Lo seu recort no era ni podia ser perdut entre 'ls tradicionalistas que quedaren de aquella trista pero gloriosa época, ni pels que desenganyats de las falsas llibertats ab que cada dia nos afalagan nostres governants, obriren los ulls á la llum y ja en religió ja en política pensaren y obraren ab rectitut y justicia. No, no era en aquestos ni en aquells perdut lo recort de tants martirs; cada hu en particular guardaba y guarda un lloch en sas oracions per aquellas ánimas. Pero aixó no era prou: convenia una manifestació pública, general y espontánea pera demostrar ensemps que nostres sentiments católics-tradicionals, nostra gratitut y amor als que per salvar la societat del lliberalisme regaren ab sa sanch la terra. Bastá, donchs, una petita indicació de nostre Jefe pera que s'realisés un acte de tal naturalesa, y donés nostre partit mostres de vida, y de decisió y energia.

Y no s'vaigi á creurer are que aixó es un acte local aïslat y sense cap resonancia.

Tot Catalunya ha respost á la invitació del representant de D. Carlos, D. Felip de Sabater y en mols pobles s'han celebrat ja y altres se preparan pera celebrar, solemnes honras fúnebres. No sols ha sigut Catalunya; en molts altres pobles del Nort, Castella la Nova y demés punts s'ha secundat lo pensament y també s'han preparat pera tal objecte.

Aixó 'ns demostra una vegada més que 'l partit carlista es ple de vida y potent y está disposat á secundar y á obehir, sempre que en res discrepi de nostres principis, la més petita ordre del Jefe que Deu ens guardi, pera 'l restabliment de las bonas lleys y salvació y benestar de nostra Patria.

J. Sanromá y Ripoll.

LA FESTA DEL 16 EN CERVERA.

Lo dia 16 de Febrer celebraren alguns ciutadans de Cervera, lo tretzé aniversari de la frustrada entrada dels carlistas, en aquella població.

Con tan fausto motivo, los individuos que 's distingiren en tal dia (en sabé trobá un racó per amagar sa humanitat) ostentan en sos pits multitud de medallas y creus. Jo opino

y dono 'l meu vot perque aquets aparadors ambulants se coloquin ab sos corresponents *maniquís* en los de casa 'n Medina.

Allí ab lo sol que hi fá quan no está nuvol, brillarian eixes condecoracions, ferint sa lluentó, la vista dels admirats transeus que atónits á tanta grandesa abaixarian los ulls, avergonyits de no ser fills d'una mare tan pródiga que confereix á sos fills en menos de un dia, honors que no han pogut conquistar-se lluytant tota sa vida, donant probas de palpable valor, infinitat de veteranos campeons, nascuts en poblacions menos generosas.

Aném al cas.

En la vigilia y dia de la festa continuament las campanas atronaren l'espai, unas vegadas tocant á festa, altres á morts y després á somatén.

La música recorria 'ls carres al só de la marxa que cantan los chulos en la sarsuela «Los hijos de Madrid» y el «Yo soy descamisado»...

Balcones engalonats ab banderetas, y altres ab roba de la bugada... fochs artificials en los que hi aparegué un triangul... amenisaren la festa.

Digne pensament fou lo de repartir un esplendit dinar als presos, com felís ocurrencia la de tocar los ratas durant aquest acte.

En honor als ceriverins debém consignar que en l'aniversari en sufragi dels que perderen sas vidas en llur dia, hi assistí un crescut número de individus; mentres que en la profesó cívica no pasaban de 127 cossos, y 13 albatos... Es una minoria rabiosa si 's té en compte que conta la ciutat mes de 4,200 habitants.

Pero ¡cosa extranya!

Los que 's dirigian al cementiri á depositar en proba de carinyós recort á sos compatricis, una corona de semprevivas, no obriren los llavis pera encomanar á Deu las ánimas dels seus germans.

Ni una part de Rosari... Ni un parenostre.

Renuncio á descriurer los discursos pronunciatos en lo sagrat lloch ahont descansan los cossos de ánimas que han donat just compte de sas obras al Redentor de la humanitat.

¿A que vé pues lo profanar sas tombas...? ¿Per qué recriminar una conducta que no es de la incumbencia dels homes lo criticarla? ¿Qui 'ls autorisa pera malehir las cendras espargidas dintre aquellas sepulturas...?

¡Abominable sacrilegi!.. ¡horrible blasfemia!...

No més es posible entre republicans y liberals, lo sacrificar en aras del ídol de la política, l'honor y dignitat de cadàvers que per la mateixa rahó no poden en eix mon vindicar sa passada conducta. No més pot cabre en pits mesquins y poch nobles lo guardar rencor á la sombra d'un esqueleto; y es no més propi de enemichs de la religió l'escupir contra 'l cel.

Pau als difunts. Respecte á sas sepulturas.

No olvidin los de Cervera que si 'ls morts en las barricadas sucumbiren en defensa de la població, sos contraris difunts lluytaban pe 'l triunfo de la religió de Jesucrist, per la felicitat de la patria y per la llegitimitat del que no cal anomenar (1).

Un viatjer.

(1) Per fortuna, la part sensata de Cervera no secundá tal festa, que d'any en any es més desanimada, segons llegim en varios periódichs lliberals. — N. de la R.

IMPRESIONS.

Durant llarch temps la premsa espanyola tota ha dedicat grans elogis al astrònom americà (!) Noherlesoom, que pronosticava 'ls fenòmens meteorològichs ab increible exactitut.

Lo tristement célebre ciclon que va sofrir poch temps enrera la capital d' Espanya, havía sigut anunciat per en Noherlesoom; é igualment la nevada que acaba de caurer sobre quasi tota la península.

Ara resulta que 'l tal Noherlesoom ni 's diu tal nom, ni es americà, sino que 'l seu nom y apellido son Leon Hermoso y es espanyol, qual circumstancia ha fet bé en callarse des lo primer moment dit senyor, per que de segü no hauria obtingut los elogis que se li han dedicat creyentlo extranger.

Un altre circumstancia hauria retret á molta part de la premsa espanyola en fer elogis de 'n Noherlesoom si hagués arribat á la seva noticia: la de que figura en lo cos de redacció d' un periódich carlista...; de *El Siglo Futuro*.

Fa molt temps que teníam noticia del *quid pro quo* del incógnit astrònom, y esperabam l' hora en que seria presentat al públich tal com es. Ha arribat ja aquésta, y com los fets han acreditat la exactitut de las prediccions

del célebre meteorologista, 'ls periódichs tots no han pogut menos que confessar sa sorpresa al veurer que una eminencia de tal género era espanyola...y carlista.

Lo que constituheix una fortíssima censura pels que creuben que sols pot ser bo lo de procedencia extrangera y negan als carlistas la ilustració y amor racional al progrés que sabém practicar ab més acert que 'ls lliberals de tots colors.

No hi ha que dir que 'ns felicitem de que 'ls Sr. Noherlesoom sigui á més d' espanyol, redactor de *El Siglo Futuro*, y que haigi sapigut donar tan forta llissó á nostres adversaris.

De *El Diluvio* del día 25, edició de la tarde:

«*Rura... rura...*—Dícese que los carlistas tratan de hacer una gran exhibicion de fuerzas el lunes próximo con motivo de unas honras fúnebres en sufragio de los tradicionalistas muertos en campaña. El acto se efectuará en la iglesia de la Merced, junto á la Capitanía general del ejército que derramó su sangre por la Libertad.

»Parece que los de boina y trabuco no se dan por entendidos del «amad á vuestra reina» que á guisa de indirecta les echó Leon XIII, Papa infalible.»

Efectivament, y mal que pesi á *El Diluvio*, va tindrer lloch una gran exhibició de forsas carlistas.

Tocant á lo del «exércit que va derramar sa sanch per la Llibertat (!),» no sols es inexacte, pues ni un sol dels soldats actuals ho era durant la passada guerra, sino que es molt possible que alguns dels que per forsa seveixen avuy al govern alfonsí haguessin servit voluntariament en l' aludida fetxa en las filas carlistas.

Finalment, com molt be sap *El Diluvio* ni 'l Papa 'ns ha dit «amad á vuestra reina,» ni encara que ho hagués dit constituiria dogma una frase llensada en audiencia particular.

Una ignocentada de dit periódich, al parlar de las honras fúnebres en qüestió:

«No estaban don Simplicio de... Majaderano y de Cabeza de Buey.»

Efectivament: no hi había cad dels redactors de *El Diluvio*.

Ha mort en l' última setmana 'l virtuosíssim y zelós rector de Sant Culgat don Lluís Grau y Codina, Pbre., qual nom pot molt bé continuar-se en lo llarch catálech de víctimas que 'l Lliberalisme ha ocasionat en nostra patria, pues va contraurer l' enfermetat que l' ha portat al sepulcre al tornar de Montserrat en peregrinació fa poch anys, y rebre un cop de pedra dels molts que alguns lliberals sabadellechs van dirigir contra 'ls peregrins.

Preguém per l' ànima d' aquest nou màrtir del seu deber à la vegada que péls enemichs de tota manifestació de fé catòlica.

La Publicidad ni te memoria ni sentit comú. Que no te memoria va demostrarho molt bé temps enrera 'l Sr. Mañé y Flaquer publicant una circular que va atribuir à un ministre conservador y que era de 'n Maissonave, ministre republicà, lo que no va recordar lo diari possibilista y 's va desfer en impropis contra 'l suposat firmant de la circular, que era feta per un dels seus.

Que no té sentit comú ho demostra al criticar tontament la carta de Don Càrlos que ha rebut últimament lo Director d' aquest setmanari.

Acertadament ha rebut lo *Correo Catalan* las necedats de *La Publicidad*, que no sabent qué dir, ha criticat la frase *dar à luz* referintse à publicar una obra, quant sempre han significat aqueixas paraulas lo mateix, y tal acepció hi dona avuy la Academia en son Diccionari, pág. 655, columna 3.ª, línea 45.

Prescindint del comentaris en tonto de *La Publicidad*, sempre es d' agrehir l' anunci que fa del *Album de Personajes Carlistas*.

La Campana de Gracia, fent favor excessiu

als seus lectors, entre 'ls que no es probable que n' hi haigi un y mitj que sàpiga llatí, diu que la obra citada en lloch d' *Album* s' hauria d' anomenar *Nigrum*.

¿Podrán dirnos quants lectors de *La Campana* no 's veurán negres pera saber lo que vol dir *nigrum*?

Nostre estimat company de la Corunya *La Fidelidad Gallega* ha de cessar temporalment en la seva publicació per efecte de las multas, denuncias, seqüestros y presons ab que 's veu honrat pèl lliberal govern de don Alfons XIII, que ha delegat sos poders, en aquell punt, en un tal Ira-ola, fiscal de molt mal génit que sembla que pretent fer bo son nom arrebatat com las onas quan s' oposa à la seva ira lliberal.

Nos complau la promesa que fa 'l Director de *La Fidelidad*, nostre excelent amich y cor-religionari don Anton M.ª de Ibañez Conde, de continuar en la publicació del seu periódich, tan prompte cessin circumstancias tan... lliberals.—O.

BIBLIOGRAFÍA.

La Iglesia y el Estado.—Luxosament imprés en *La Hormiga de Oro* acaba de publicarse ab aquest títul un llibre que 'ns ha remés

son autor, don Jaume Brugueras, Pbre., Secretari Cancelari de la diócesis de Barcelona, y que conté la tésis doctoral llegida pèl mateix lo dia 27 de Novembre de 1886 en la Facultad de Dret de l' Universitat Central.

Los coneixements y criteri del Dr. Bruguera son garantía segura del contingut de aqueix llibre, que lleugerament examinat nos sembla un trevall acabat de controversia en que s' exposan las dificultats que porta en tota nació la separació de l' Iglesia de l' Estat, que molt bé diu l' autor que «no es altre cosa que 'l naturalisme polítich, y per lo mateix no pot defensarse sino des lo camp del ateisme.» Y continúa afirmant que dita separació «es la negació completa dels drets de Deu y de tota idea religiosa, per quant suposa ser cosas de poca ó cap importancia las ofensas públicas à Deu y la immoralidad y desenfré dels ciutadans que no 's deguin prevenir aqueixos mals pels poderosos medis que están al alcans del poder civil.» Y ab acert y ab lógica y claretat aduheix arguments que demostran la vritat de la tésis, per qual trevall felicitem de cor al Sr. Doctor Brugueras, y agrehim l' atenció que l' hi hem rescut.

Lo número 8 de la interessant revista *La Hormiga de Oro* conté 'l següent sumari:

TEXT.—Problemas de la vida (carta segunda)

por L. M. de Ll.—Crónica hebdomadaria, por Lupercio.—Los dos judíos, por F. Fernandez de Velasco.—La fiesta de San Antonio, por J. A. y A.—A Amparo en su album (poesía), por F. Jimenez Campaña.—Dom Bosco.—El anillo de la reina Isabel, V, por Francisco de P. Capella.—Irlanda ante el Papa.—Revista de las Misiones en las islas Carolinas (conclusión).—Conocimientos útiles.—Crónica contemporánea.—Sección recreativa.—Nuestros grabados.

GRABATS.—DOM BOSCO.—A trabajos forzados (cuadro de Silvio Rotta): doble página.—El fumador (figura de barro cocido, por Héctor Ximenes).—Abra del Yumerí (Cuba).—Lord Gladstone.—El diputado irlandés Mr. Douglas Pyne arengando á la multitud, colgado de una ventana de su castillo de Lisfimy.—Cascada del parque de Windsor.—El saludo del sol poniente (cuadro de Pompeyo Mariani): doble página.—La fachada de la catedral de Milán (proyectos 68 y 72).

També hem rebut las dos edicions del *Mensajero del Corazón de Jesús* de Bilbao, *Dogma y Razón* de Barcelona y *el Boletín de la Biblioteca Museo Balaguer*.

A tots agrehím l'atenció.

LO CRIT DE GUERRA.

¡Veniu aquí, espanyols! Vinga qui sente
Lo cor de cavaller dins son pit batrer;
¡Veniu! acérrims fills; tots á socórrer,
Las desgracias avuy de nostra Mare,
Que agonitzant se desespera y plora
Perque l' habém ¡ingrats abandonada!
Y si es que una guspira encara n' resta,
D' amor dins vostre cor pera la Patria:
¡Veniu! dessota 'ls plechs de la bandera,
Que á Deu, Patria y Rey enarbrevada,
Nos replegám los fills que al crit de ¡guerra!
Corrém del enemich á deslliurarla.

Nosaltres ab esforços que may recula,
La causa defensám tres voltas santa,
Y 'ls drets y la justicia que 'n llegáren
Tenyits ab noble sanch los nostres pares,
Que en cent combats, cent voltas conqueriren,
Pera dotar de grant renom llur patria.

Que parlen per nosaltres Covadonga,

Las Navas, Sant Quintí, Lepant y Africa;
Y més que tots, las áligas francesas,
Que foren ab vergonya dispersadas
Devant de Montserrat, per un puny de héroes,
Que en los serrals del Bruch s' improvisaren.
Nosaltres som llurs fills: eixa bandera
Que sostením, no es nostra; es de la Patria,
De la Patria que 'ns crida planyorosa,
Per la Masonería apresonada;
En tant que l' vergonyós Lliberalisme,
Com infernal serpent, á ella s' arrapa,
Y afalagantla mentider, li xupa,
De sa grandesa y son valor la sava.

¿Será espanyol, digau, qui no li bulle
Lo cor de santa indignació y de rábia
Al véurerla juguet á la Regina
Que á sa potentia veu tot tremolaba
D' escarni y de baixesa feta mostra
Y medro y escambell de miserables
Que ni l' valor de la franquesa tenen
Pera sortir de sos masónichs antres?
¿Será espanyol, digau?

Encara corra

Sanch espanyola en nostras venas are
Y en prenda de que ho és; lo crit de ¡guerra!
Doném avuy pera salvar la España
De las grapas crudels del Masonisme
Que tant la tenen fortament lligada,
Lo crit de ¡guerra! sí, al Lliberalisme,

Que ab sa infernal alé l' ha enverinada;
 La guerra sense treva, guerra crüa,
 Com crüas serán totas las batallas
 De mort ó vida, de derrota ó gloria.
 Nosaltres lluytarém. Vinga desde are,
 Lo qui espanyol de cor verament sia
 A militar en la creuhada santa;
 Y encobertat dessota la bandera
 Que á Deu, Patria y Rey es desplegada,
 De la rahó escudat, diga ab veu forta:
 «—Masons y lliberals, la fera rabia
 »Que á Jesucrist teniu y á llur Esglesia,
 »Per son visible Cap nostre Sant-Pare;
 »Com llansa que punteja á un mur de roca,
 »Será á nostres esforsos estrellada;
 »Y l' aparent prestigi que teniau,
 »L' escarni y lo despreci de nosaltres.—»

Persó ab potentia veu lo crit de ¡guerra!
 Fem ressonar avuy per las montanyas;
 ¡Veniu tots, espanyols! las nostras armas,
 Serán sols la oració y la propaganda,
 Pera implorar aixís de Deu lo auxili,
 Per lo triunfo de la santa Causa.

Joaquím Paloma y Jorba.

Llegím:

«Parece que al Secretario de H. . . PAZ le nombran Director de Hacienda de Filipinas.

Para que otro no pierda diremos que se llama D. Pablo Cruz.

Esto huele á testamento.»

¡Vaya! ¡No faltaría más que la gent de casa no pogués posar la cullera á la cassola!

No pot ser que 'l confiter Sagasta prohibeixi menjar caramelos al aprenent Cruz.

—*—

‘Ls dos ex-orientes de la Masoneria espanyola g. . . PAZ. . . y g. . . Mártos. . . están malaltets.

Los metjes estan apurats pera saber si la enfermetat procedeix de tant xerrar ó de tant menjar.

Uns creuhen lo primer.

Altres lo segon.

Nosaltres totas duas cosas.

—*—

Los projectes del Ministre de Hisenda senyor

Puigcerver van disgustant més á mida que van siguent examinats.

Tots los projectes lliberals tenen lo mateix, que, com més se coneixen més se detestan.

Per aixó nosaltres detestém als governs lliberals cada dia més.

Y ab nosaltres lo detesta tot lo país.

Que necessariament va acostumantse á sentir simpatias per lo contrari á tals governs.

—*—

Una ganga pels apotecaris.

Aquí recomaném la lectura del següent anunci, insertat en varios periódichs:

«Se halla vacante la plaza de farmacéutico titular de Puerto-Duero (Valladolid), dotada con la retribución anual de SETENTA Y CINCO pesetas!!»

¡Tira peixet, quina renda!

Qualsevol siga apotecari pera no morir may de fam.

Qui agafi aquesta plassa ja podrá fer com aquell famós de Olot.

Que pel mateix preu que 'ls hi compraban se bebia las medicinas.

Nos descuidabam una cosa.

Al peu del transcrit anunci s' hi troba la següent observació:

«A los aspirantes se les exige cuatro años de práctica.»

¿No més?

Jo encara 'ls hi exigiria que un cop cada setmana paguessin un tech al vehinat.

Vamos; confessém que nostre govern en lo que 's refereix á cubrir vacants, te una *frescura* á tota proba.

No es estrany; aquestas nevadas...

—*—

Y apropósit de apotecaris:

Un periódich nos dona la noticia de que en cert poble, qual nom no cita, ha sigut robada una farmacia.

Segons s' explica los lladres estigueren vuit horas verificant lo robo.

¡Pobres xarops! De segur que las ampollas van quedar més netas que butxaca de contribuent.

Lo diari que tal cas porta no diu si cap metje de policia va anar á demanar compte de lo que feyan als improvisats apotecaris.

¡Vuit horas robant una farmacia! ¡Si arriban á atinar en robar lo pou, m' arruinan al pobre duenyo de la tenda!

—*—

Se diu que el Ministre de la Governació, anirá á Sevilla á las próximas firas.

A proposit de aixó diu un diari:

«Lo que no se dice, es si tomará parte alguna en las corridas de toros.»

Y pregunta un altre:

«¿Como espectador?»

No ho creyém. Nos sembla que presentantse lo Ministre de la Governació en una plassa de toros, se fa necesaria la presencia de un *Fras-cuelo* ó *Lagartijo*.

—*—

Malum signum.

Pochs dias avans del destronament de Isabel 2.ª se cremá un magnífich retrato de dita senyora en un circol monárquich lliberal de aquesta ciutat.

Poch temps avans de morir lo rey constitucional de Espanya se enfonsá lo vapor Alfonso XII.

En la catástrofe del dilluns veijerem que entre 'ls objectes que se feren malbe en la Casa-Ajuntament, hi figuraba un grant quadro al oli representant á la regent D.ª Cristina.

M' hi jugaria 20 *sagastas* que aixó significa alguna cosa.

¡Si pogués ser Nohelersoom!

—*—

Ja ho preveyam.

Al ultim s' ha salvat en Galeote l' assassino del malhaurat Sr. Bisbe de Madrit.

Los comentaris lo lector curiós.

—*—

Diu un periódich en la secció de *Varietats*, que 'ls capellans tenen l' ánima blanca y la sotana negra.

Distingo.

Los capellans lliberals y mestissos tenen l' ánima del mateix color de la sotana.

Com per exemple en Galeote, etc., etc., y altres de la mateixa corda.

Y son aixís pera tenir un benestar material. Pels honors y per l' arrós.

Ja deya be un poeta referintse al capellans mestissos.

¿Qué fa perdre 'ls seus senderis

En desunir fent *Unions*

Opúscols, Il·lustracions

Procesos, Brusis, Criteris?

¿Qué es causa dels seus misteris?

¿Qué es son menjar verinós?

L' arrós.

Batllore Picafort.

NOVAS DE LA SETMANA.

A las tres en punt de la tarde del dilluns de la present setmana, una terrible catástrofe succehí en las Casas Consistorials de nostra ciutat. La forsa de la explosió del gas acumulat en dit edifici, destruhí en grant part quant de bo y millor hi habia. Cristalls, globos de grant valor, esmicolats; portas, persianas y finestrons estallats; embans á terra y parets deterioradas; sillons, quadros y objectes de grant valor, aixís com lo magnífich sostre de daurats y relleu y lámparas valiosas, tot fet malbé. Sols se venen en terra, estellas, trossos de vidre, guix, cals y trossos de pedra. Dos ó tres balustres de la grant barana que dona á la plassa, caygueren. Desgraciadament prengueren mal un pobre fanalé que aquestas horas ja es mort, á qui la forsa de la explosió l' hi tirá á sobre, una persiana; un lampista que está de gravetat, y alguna altra persona ferida lleugerament.

No hi ha dupte que ha haber succehit á un altra hora las desgracias personals hagneran sigut numerosas. Se está trevallant activament pera arreglar y reconstruhir los desperfectes ocasionats per la explosió.

—*—

Sabém que en varios pobles de nostre principat y de fora s' han celebrat ó funerals ó missas pel descans de l' ánima dels germans que moriren en la última campanya en defensa de la més sagrada de las causas. Segons nos comunican, en Monistrol se celebraren missas lo mateix dia 27. Se preparen en altres pobles pera ferho dintre pochos dias.

—*—

Nestre estimat amich D. Anton de P. Sarrá, ha editat uns *Goigs á llahor de Sant Pere Claver*. Sas estrofas son molt bonicas y ben fetas y en conjunt la fulla está ben presentada. Dits *Goigs*, van enriquits ab las indulgencias que l' hi han concedit los Srs. Bisbes de Barcelona, Tarragona, Lleyda, Urgell, Vich, Tortosa, Menorca, Segorbe, Astorga y Girona.

Los *Goigs* se trovarán de venta en aquesta Administració al preu de 5 céntims.

—*—

Lo que no fan ni masons ni lliberals.—En lo testament de la Sra. Boncicaut se fa deixa de 100,000 pessetas al laboratorj del Dr. Pasteur, y 'l rest de sa fortuna, que es de 10 milions, á la Administració de asistencia pública, pera construhir en Paris un magnífich hospital.

—*—

Nos escriuhen de Manresa:

Lo divendres pasat á las 9 del vespre explotá en la entrada de casa 'l procurador D. Ma-

riano Giribet de Manresa un cartutxo de dinamita que, gracias á Deu, no causá cap desgracia; únicament lo derrumbament d' un embá y 'l susto que 's de presumir, á tots los vehins.

¿Qué apostém que 'l mal intencionat no era cap dels que van á confessar, rebre los Sants Sagraments, ni á escoltar sermons?

—*—

També en lo mateix dia hi hagué en la dita ciutat l' enterro civilment de una dona, que, segons de públich se diu, demanaba rebre los Sants Sagraments com á cristiana; pero que los seus fills se negaren á donarli eix consol per pertanyer ells á la secta esperitista ó més ben dit dels burros.

Semblant procedir afirma una vegada més que 'ls esperitistas son uns... animalistas, puig arriban á privar dels auxilis espirituals á sa mateixa mare.

—*—

Lo «Centre de Católichs» de Palafrugell ha obert á son compte, escolas gratuites pera 'ls obrers y noys pobres, sumministrant, també gratuitamente, tots los llibres y el material de ensenyansa que necessitin los alumnos.

—*—

La Juventud Carlista, de Madrid, acaba de sufrir la denuncia número 6.

Está vist que 'ls únichs que destorbém en Espanya som los carlistas, ja que no se 'ns deixa un moment tranquils, consentint en cambi la propaganda republicana, la laica y la lliure-pensadora en totas las sevas manifestacions.

—*—

Ha mort en Berga á la avansada edad de 72 anys un dels fundadors de la católica y coneguda fabrica vulgarment anomenada del *Riu*, don Agustí Rosal y Cortina.

E. P. D.

LO VALOR MAY TROBA OBSTACLES

Era una fosca nit de Abril de 1872. Un negre mantell cubría la populosa vila de V***, y en tot ella regnaba un silenci sepulcral, sols interromput per los xisclets de las ólivas del campanar, y per lo trist y monótono cant del grill. No obstant, introduhimnos en una casa de bonich aspecte, y allí, en una de las habitaciones més grans y amagadas hi veurém lo següent.

Una vintena de personal estaban enrahonant ab mostrars de gran interés, y 'l que 'ls presidía era un arrogant y simpátich jove de uns 26 anys que s' anomenaba Lluís. Escoltém lo que digan y sabrém de que tractaban.

—Amichs meus, deya en Lluís, nostres germans de Barcelona y Girona, s' han alsat en armas á favor del R. lligítim y nosaltres de cap manera podém quedar indiferents. Desde que resolguerem llensarnos al camp del honor, hem trevallat de valent per cumplir nostre designi. Tením 70 Remingtons que de tots modos hem de fer entrar en la vila. La guardia civil ho sap y los busca dia y nit, y

'ns priva de treurels del amagatall y de entrarlos aquí. Sense armes no podem fer res. ¿Voleu donchs renunciar á nostra idea?

—De cap manera, contestá unánime la reunió.

—Pues á buscar medis pera burlar la vigilancia de nostres enemichs y demostrar que lo verdader valor no troba obstacles.

En efecte: la nit següent, tots los efectes de guerra estaban dintre la vila. ¿Com habían entrat? De varios modos. Creyan los lliberals que ab sa vigilancia reprimirian l'ardiment dels carlins, pero s'equivocaren, pues lo valor, y més lo valor carlista, res troba imposible. Ardit y astucia se necessitava pera introduhir armas en la vila de V***, pues la guardia civil sabia poch ó molt los intents dels carlins y vigilaba á aquéstos ab mes afány que un galgo á las llebras. Mes no faltaren astucia y ardit. Foren introduhidas las armas, unas dintre botas de ví; altres dintre de xabagons de palla: un carro figuraba anar carregat de verdura, y en realitat ho anaba de cartutxeras, cananas, y motxilas; un altre aparentaba traginar sachs de guix, pero no portaban altre cosa que una gran porció de cartutxos; molts donas semblaban venir de comprar cols y bledas, y duyan los cistells plens de boinas; y alguns pagesos que en apariencia portaban feixos de sarments no portaban sino espasas y bayonetas.

Per aquets y altres medis, tots fruyt del ingeni de 'n Lluís, jefe d' aquell esbart de valents, se provehiren aquestos de tot lo necessari pera fer correr als lliberals.

Pocas nits després, s' estaban tots reunits á casa de 'n Lluís, lo qual los hi deya:

—Tot ha marxat molt be, companys: Deu nos protegeix, y si Ell vol que sortim al camp, ho farem á pesar de tots los lliberals haguts y per haber. Sols falta que.....

En aquest instant, trucaren a la porta, y entrá un mosso de la casa que digué:

—La guardia civil de la casa volta...

Al instant desaparequeren los reunits y tot quedá com si tal cosa. Mentres tant, varios civils trucaban á la porta. Baixá l' mosso esmentat y obrí.

Entraren varios guardias, y un sargento preguntá:

—¿Ahont es l' amo?

—Aquí soch, respongué en Lluís sortint, ¿qué se ls' hi ofereix?

—Tenim entés que aquí s' conspira contra Espanya...

—Donchs s' equivoca. A casa meva may s' ha conspirat contra Espanya.

—Per creure lo que vosté diu, haig de registrar la casa.

—No hi tinch inconvenient.

Practicaren los civils lo registro, mes no trovant indicis de res, s' en anaren, dihent lo sargento á n' Lluís:

—Vosté dispensi; eran falsas mas sospitas.

Al poch rato estaban los carlins novament reunits; havian desaparecut per una porta, perfectament disimulada, que comunicaba ab la casa vehina, y passat lo perill, tornaren á reunir-se com si tal cosa.

En Lluís prengué la paraula y digué:

—Companys: ha pasat ja un altre perill. Sols tinch que dirvos que demá es lo dia fixat; ab aixó despediuvos de las vostras familias y demaném á Deu que 'ns doni forsas per portar á cap nostra empresa.

Poch rato després la reunió estava disolta.

En una cambra de la casa d' en Lluís, hi havia una preciosa jove d' uns 22 anys, anomenada Concepció. Era la esposa de n' Lluís. Tenia en sa falda á son fill, hermós nin de uns 11 mesos. A son costat hi havia en Lluís que l' hi deya:

—¿Te sap greu, esposa meva, que jo vaigi á la guerra?

—Si com á esposa me n' sap, respongué la Concepció, com á espanyola no; ans al contrari, m' en orgulleix de que mon espós no temi exposar sa vida per la salvació de la Patria.

—Aixís es com jo 't desitjava, respongué

en Lluís estrenyent carinyosament las mans de sa esposa; tú serviras de guía á mon fill, y si moro en la guerra, ensenyali que son pare ha mort defensant la més santa de las Causas.

—¡Oh!... sí, exclamá la Concepció tirantse als brassos de son espós; jamay permetré que nostre fill s' deshonri seguint al vil lliberalisme. Sempre l' hi ensenyaré que més val una herencia de sanch que de deshonra.

Poch després tots dormian en aquella casa, ab lo dolcíssim somni del que te la conciencia tranquila.

Al endemá dematí, uns 60 homes capitenejats per en Lluís, deixaban las comoditats de sas casas pera empendrer una vida de penalitats y sufriments. Tot ho oferian á Deu per lo triunfo de la Religió.

Alguns anys després, acabada la guerra com tothóm sap, en Lluís torná á casa seva ostentant los galons de tinent coronel. En son pit hi brillaban algunas honrosas condecoracions y algunas encara més honrosas feridas. No cal dir l' alegría que tingué sa esposa al tornar-lo á veurer, pero més ne tenia de que son marit hagués sigut digne de derramar la seva sanch per la Causa Santa.

Are en Lluís sols conta lo temps que tarda en arribar la hora d' empuyar novament la espasa pera defensar la bandera católica.

Gay-Lussac.

TREVALLS DE BARRINA.

GEROGLIFICH.

PA × pa
Gall
S I OO
M I N
III

ROMBO.

1.ª Consonant. 2.ª: Nota musical. 3.ª: Un del' olla del pressupost. 4.ª: Una constelació. 5.ª: Consonant.

Un escolanet.

CONVERSA.

—Ahont vas tan depresa, Met.
—A buscar á mon germá.
—¿Qui? ¿lo mes gran? ¿en Pepet?
—Buscaho, que jo to he dit ja.

XARADA.

Ma primera es musical,
Ma segona y tersa hu son
La quarta un arbre molt alt
Y lo Tot un riu del mon.

Un pelegrí.

SOLUCIONS.

Rombo:

N
M O N
M A C A T
N O C E D A L
N A D A L
T A L
L

Logogrifo numérich: PISTOLA.

S. de l' O.—Son article es magnífich en lo fondo, pero 'l trobém fort excessivament en la forma.
J. C.—Certs assumptos no deuen tractarse públicament.

Cugat.—Algun treball de barrina enviat per vosté ser-veix, pero procuri en lo successiu ferlos en en catalá.

C. D.—Convenen assumptos d' actualitat, com los que molts vegadas nos ha enviat vosté.

L. O. y D.—Publicarém la preciosa poesia y 'l magnífich treball en prosa que 'ns remet.

J. T., E. B. y A. O. no podem publicar lo que 'ns envían.

J. P. y J.—Probablement en lo próxim número donarém cabuda á la seva poesia.

A. M. y C.—Agrehidíssims á la seva atenció. La carta 'ns abstenim de publicarla, per la rahó de que 'ns hem proposat no anomenar may 'l periódich en qüestió, que precisament lo que voldria es que continuament l' esbronquessim pera poguer dir que algú s' ocupa d' ell.

J. A. de C.—Ja pot veurer que acceptém la seva cooperació, que considerém valiosíssima, estimant de cors oferiments y bona voluntat.

Un Integrista.—Alguns dels treballs de vosté 's publicarán, ajudant Deu, lo avants possible.

M. P., Un Carlí, D. C. y P., L. de la L. y M. de Ll. de M., mil gracias per las sevas efectuosas cartas.

L. R.

ÚLTIMA HORA

Lo número 232 de LO CRIT DE LA PATRIA, ó sia l' extraordinari que varem dedicar á nostres germans morts en campanya, ha sigut denunciat.

Los comentaris, pot ferlos cada lector tan forts com vulgui, que no ho serán tant com los que nosaltres voldriam insertar é insertaríam si en aquest joch no 'ns toqués sempre 'l rebre.

ANUNCIS.

MES DE MARÍA

SEGUN EL ESPIRITU DE LEON XIII

traducido de la segunda edición italiana

POR DON LUIS CARLOS VIADA Y LLUCH

La actualidad de las meditaciones y la novedad de los ejemplos creemos que llamarán poderosamente la atención de los fieles hijos de María, que lo son todos los que de católicos se precian. Son asunto de las meditaciones: Día 31 de Abril, Razones que nos mueven á honrar á María.—Día 1 de Mayo, Fin del hombre.—Día 2, Cómo se determina el fin del hombre en las presentes circunstancias.—Día 3, El pecado.—Día 4, Castigo y efectos del pecado.—Día 5, La muerte.—Día 6, El alma inmortal.—Día 7, El juicio de Dios.—Día 8, El infierno.—Día 9, La ocasión próxima.—Día 10, Una mirada á nosotros mismos.—Día 11, La penitencia.—Día 12, La Fe.—Día 13, Religión moderna.—Día 14, Indiferentismo religioso.—Día 15, Moral cristiana.—Día 16, Moral sin dogma.—Día 17, La Francmasonería.—Día 18, La vida cristiana.—Día 19, Jesucristo.—Día 20, La Redención y los Sacramentos.—Día 21, La gracia.—Día 22, La Iglesia.—Día 23, El Papa.—Día 24, Sacrificio y galardón.—Día 25, El hombre informado por la Religión cristiana.—Día 26, La familia informada por la verdad cristiana.—Día 27, La sociedad informada por la verdad cristiana.—Día 28, La mujer cristiana.—Día 29, La verdad cristiana en las ciencias y en las artes.—Día 30, Sin religión cristiana.—Día 31, María.

Este libro, que forma un elegante tomo de más de doscientas páginas, véndese al precio de 0'75 ptas. en rústica y 1'50 encuadernado.

BREVES SOLILOQUIOS

DEL ALMA CON

SAN JOSÉ,

dispuestos para 31 visitas, triduo, novena y varias devociones, por el Rdo. P. J. Calasanz de Llevaneras, capuchino. Segunda edición notablemente aumentada.

Un tomo en 8.º de 114 páginas á ptas. 1, encuadernado en piel negra, con el 25 por 100 de comisión á los señores libreros.

Imp. de Bertrán y Altés, Pelay, 6 bis.